

DANYI ZOLTÁN

Ilyen a világ*

Hölgyeim és Uraim!

Már hosszabb ideje próbálom megfogalmazni, hogy mi az, amiben vagyunk.

Már hosszabb ideje keresem a szavakat, hogy arról beszéljek, amiben élünk, nem átvitt értelemben, nem elvontan, hanem közvetlenül, hogy feketén és fehéren beszéljek arról, amit hétköznapi szóval a világunknak nevezünk.

A világ lenne tehát az első szó, és ez máris több mindent jelent – egyrészt a világosságot, a fényt jelenti, ebben az értelemben a világ világosságáról kellene beszélnem, másrészt a világ szó azt is jelenti, ami a fényben megmutakozik, ami a fény által láthatóvá válik.

Ebben az értelemben pedig a világon az egész világot kellene érteni, habár mi rendszerint csak az emberi világot értjük ezen a szón.

„Ilyen a világ”, mondjuk, és nem a kövekre, nem a patakokra, nem a fákra, nem a madarakra, nem a rókákra, nem a lángnyelvekre, nem a parazsakra, nem a csillagokra, nem a holdra, nem a felhőkre, nem a fűszálak élén fennakadó óra, nem a jégcsapok alján növekvő cseppekre gondolunk, hanem magunkra, mindig csak magunkra gondolunk.

Pontosabban nem magunkra, hanem ellenkezőleg, mindig csak másokra gondolunk.

„Ilyen a világ”, mondjuk, és ezzel azt akarjuk mondani, hogy a *világ* ilyen, vagyis a többiek, a többi ember, de mi nem, mi semmiképpen nem vagyunk ilyenek, és hogyha néha, nagy ritkán mégis elkövetünk ezt vagy azt, kisebb vagy nagyobb aljasságokat, akkor ez apróság, semmi, nulla ahhoz képest, amit a többiek tesznek.

Körülbelül ezt akarjuk mondani, mikor azt állítjuk, hogy „ilyen a világ”, de a helyzet az, hogy nemcsak mi állítjuk ezt, hanem ők is, a többiek, akikre ilyenkor gondolni szoktunk, mert ők is pontosan ugyanezt mondják, hogy „ilyen a világ”, és akkor ebben az egyetlen dologban mégiscsak egyetértünk.

Talán, ha magamról beszélnék, ha tényleg csak magamról beszélnék, akkor esetleg mondhatnék valamit az aljasságról, az aljasság történetéről, az aljasságom és az alávalóságom újra és újra ismétlődő világtörténetéről – mert ez lenne az, amiről beszélni szeretnék, feketén és fehéren szeretnék beszélni az aljas és alávaló fényről.

Mert ha csak a sötétség lenne, akkor minden egyszerűbb, sokkal egyszerűbb lenne, de a helyzet az, hogy nemcsak sötétség van, hanem fény is, és ezzel megint a világnál vagyok, a világ világosságánál, melyben napnál fényesebben ragyog, hogy milyen anyagból vagyok, és mégse tudok beszélni erről, mert ki lenne az, aki érteni képes, hogy ebben az aljas és alávaló fényben, amelyben vagyunk, nem csak fény van, hanem mozdulatok is, a szív mozdulatai például.

---

* Elhangzott 2019. július 25-én Újvidéken, a Kortárs Művészetek Múzeumában, Perovics Zoltán AR-TOPEDLANDIA című kiállításának megnyitóján.

És a szív lenne a második szó, mert ha Pero művészetéről kell beszélnem, akkor a valóság szívééről kell beszélnem.

A szív pedig, akárcsak a világ, úgyszintén több mindent jelent, érzelmet is, lényegét is jelent, de jobb, ha nem kezdem el sorolni, legyen elég ez a kettő, pontosabban ez a kétszer kettő, a világ és a szív, a lényeg és az érzelem.

A világról és a szívről, az érzelemről és a lényegről kell beszélnem, ha Pero művészetéről beszélek – és így már ebben az aljas és alávaló fényben, amiben vagyunk, nemcsak a szív mozdulatai vannak, hanem azok a mozdulatlan mozdulatok is, melyeket ebben a fekete és fehér Lomtárban találunk, mert mozdulatlan mozdulatok ezek a képek, ezek a szobrok, ezek a kellékek, mozdulatlan mozdulatok, melyek mondhatatlanul finomabban dolgoznak, mint a fekete és fehér szavak.

És sokkal mélyebbre is mennek.

Mélyebbre mennek még Pilinszky versénél is, mert ezek a képek, ezek a szobrok, ezek a színházi kellékek nem azt mondják, hogy: „Önök ragyognak, Uraim”, hanem azt mondják: Mi ragyogunk itt,

Hölgyeim és Uraim!

